

TARTU LINNA ETTEVÕTLUSE ARENGUKAVA 2007-2013
2012. aasta täitmise aruanne

Koostajad:

Ettevõtluse osakonna juhataja Malle Blumenau
Ettevõtluse osakonna ettevõtluse arengu peaspetsialist Siim Espenberg

Tartu 2013

Tartu linna ettevõtluse visioon aastani 2013:

Tartu on elujõuliste ettevõtetega, teadus- ja tehnoloogiamahuka majanduse ja atraktiivse ettevõtluskeskkonnaga linn.

Tartu ettevõtluse tulevikupilt on koosõlas arengustrategias „Tartu 2030“ seatud sihtidega. Visiooni täpsustavad arengukavas püstitatud konkreetsemad arengusuunad, mis on jagatud viide rühma:

1. ARENGUSUUND. Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime arendamine
2. ARENGUSUUND. Inimressursi arendamine
3. ARENGUSUUND. Ettevõtlust toetava tugisüsteemi ja infrastruktuuri arendamine
4. ARENGUSUUND. Ettevõtluse rahvusvahelistumise toetamine
5. ARENGUSUUND. Ettevõtluskeskkonna maine ja ettevõtluskultuuri arendamine

Ettevõtluse visiooni saavutamisel tehakse koostööd Tartus tegutsevate ettevõtluse tugistruktuuride ja teiste huvirühmadega.

ARENGUSUUND 1: ETTEVÕTLUSE UUENDUS- JA KASVUVÕIME ARENDAMINE

Nii nagu 2011. aastal, oli ka 2012. aastal esimese arengusuuna raames elluviidavate tegevuste peatähelepanu kõrgema lisandväärtusega ettevõtluse soodustamisel ja tootlikkuse suurendamisel, samuti uute ettevõtlusideede tekkimise toetamisel ning ettevõtjate turundusteadmiste kasvatamisel ja omavahelisel koostööl.

Kuna Eesti majanduse edu on paljuski seotud siinsete ettevõtete ekspordivõimekusega, siis on oluline arendada Eesti ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet. Lihtsustatult on välisurul edu valemiks innovatiivsus ja tugev tootearendus koos kõrgetasemeliste turundusteadmistega. Seejuures on väga tähtis tihe koostöö nii siseriiklike kui ka piiritaguste partneritega, sh paljudes tegevusharudes teadus- ja arendusasutustega. Samas on neis valdkondades Tartu ja laiemalt ka kogu Eesti ettevõtjatel suhteliselt palju arenguruumi. Sellest tulenevalt on vajalik, et kohalikud omavalitsused looksid sobiva keskkonna, mis aitaks kaasa mainitud teadmiste levimisele ning soodustaks koostööd, tehnosiiret ja uute toodete ja teenuste turule toomist.

Meede 1.1. Innovatsiooni, uute tehnoloogiate kasutuselevõtu ja tootearenduse toetamine

Inkubatsioonikeskuste arengu toetamine

Tartu linna osalusega asutatud **SA Tartu Teaduspargi (TTP)** üks prioriteete äriarendusteenuste alal on alustavaid ettevõtjaid toetava inkubatsioonikeskuse arendamine. Tartu Linnavalitsus toetas 2012. aastal Tartu Teadusparki inkubatsiooniteenuste arendamisel ja osutamisel 31 956 euroga, mida kasutati järgnevalt:

- Teaduspargi (sh Inkubatsioonikeskuse) kvaliteedijuhtimissüsteemi juurutamiseks (4500 eurot);
- Teaduspargi turundamiseks, et leida uusi teadusmahukaid ja tehnoloogiaettevõtteid (10 700 eurot);
- inkubatsioonifirmade ruumide kasutamise ja hoolduse kulude osaliseks kompenseerimiseks (9856 eurot);
- ühisüritusteks ettevõtjatele ja koostööpartnerite otsinguteks (6900 eurot).

TTP hinnangul aktiveerus inkubaatori tegevus 2012. aastal oluliselt. Muuhulgas täiendati inkubatsiooniga seotud protsesside kirjeldust, lepinguid ja vorme. Samuti on väljatöötamisel juhendmaterjal inkubandile inkubatsiooni erinevateks etappideks. Inkubatsiooniprotsessi paremaks jälgimiseks ja aruandluseks kasutatakse iPlanneri keskkonda.

Inkubatsioonikeskus alustas 2012. aastat 9 inkubandiga ning detsembri lõpu seisuga oli 2 eelinkubandi ja 12 inkubandi kasutuses 383 m² kontoripinda ning 300 m² tootmispinda. 2012. aastal sõlmiti kuus uut inkubatsiooni- (Andmenet OÜ, BoatArt OÜ, Kompaktfilter OÜ, New Garage Time OÜ, Protodev OÜ, Visitret Displays OÜ) ja kaks eelinkubatsioonilepingut (Zazler OÜ, Siim Jurs & Tõnis Voitka). Aasta jooksul läbis

eelikubatsiooniprotsessi kuus eelinkubanti, kellest kolm kaitsesid edukalt äriplaani ja sisenesid inkubatsiooni ning kolmega lõpetati lepingud.

TTP võttis inkubantide taotlusi vastu jooksvalt ning lisaks korraldati oktoobris inkubatsioonikonkurss „Tüger 2012“, kuhu kvalifitseerus 12 ideed. Konkursiväliselt hinnati 36 ideed, millest põhjalikumalt konsulteeriti 29 idee omanikku.

Samuti osalesid TTP eksperdid konkursi „Ajujaht“ ideede eelnõustajatena ning inkubatsioonikeskuse nähtavuse suurendamiseks korraldati Tartu ettevõtlusnädala raames lahtiste uste päev ja tutvustati oma teenuseid erinevatel ettevõtlusega seotud üritustel (nt konverentsil Check-IN ja ettevõtlusnädala seminaridel Tartus, rahvusvahelisel äriinkubaatorite foorumil Riias, EAS-i konverentsil „Liftiga tulevikku“, Latitude59 iduettevõtluse konverentsil Tallinnas jne).

TTP inkubantide ja eelinkubantide nõustamine toimus igapäevaselt ja põhjalikumad arenguvestlused toimusid vähemalt kord kvartalis. Nõustamise raames suunati kolm inkubanti EAS-i mentoriprogrammi ja täiendavalt leidis TTP mentorid viiele inkubandile.

Lisaks Tartu linnale ja EAS-ile toetas TTP ja inkubatsioonikeskuse arengut osalemine erinevates Euroopa Liidu finantseeritavates projektides. Aastal 2012 osales TTP 14 projektis (aasta jooksul algas 6 projekti ja lõppes samuti 6 projekti).

Kokkuvõttes tegutses TTP-s 2012. aasta lõpul 75 ettevõtet, enamlevinud valdkondadeks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, elektroonika ja aparaadiehitus ning tervisetehnoloogiad.

Tartu Biotehnoloogia Park (TBP) jätkas aktiivset koostööd ScanBalt organisatsioonis ning oli aktiivne koostööpartner kohalikele ja regionaalsetele organisatsioonidele. Muuhulgas osales TBP kõrgkoolide ja ettevõtete koostööprojektis, mille eesmärgiks on pakkuda bioõppekavadel õppivatele tudengitele kvaliteetset ettevõtlusõpet. TBP alustas 2011. aastal rahvusvahelise projektiga „Microsystems and Smart Miniaturised Systems for Food Quality and Safety Control – FoodMicroSystems“, mille tegevuste elluviimine toimus 2012. aasta jooksul. Samuti jätkati tööd teiste käimasolevate projektidega „Converging resources to support the value creation in Europe of Microsystems and Smart Miniaturized Systems research projects – COWIN“, SUBMARINER ja BSHR HealthPort. Lisaks on TBP tegev Reproduktiivmeditsiini TAK AS-is.

Põhitegevusena toetas TBP alustavate ning kasvuettevõtete äri- ja arendustegevust konsultatsioonide ja uuringutega. 2012. aasta seisuga tegutses Tartu Biotehnoloogia Pargi inkubatsioonis 16 ettevõtet ning koos asukasettevõtetega oli pargiga seotud ettevõtteid kokku 21. TBP jätkab aktiivselt eluteaduste ja meditsiini valdkonna ettevõtete, millel on potentsiaali kiireks kasvuks, otsimist ja nende ettevõtete tegevuse toetamist. 2012. aastal jätkas TBP EAS-i inkubatsiooniprogrammi hankelepingu raames nõustamis- ja arendusteenuse osutamist, mis võimaldab osutada teenuseid laiemale ringile biotehnoloogia ja meditsiini valdkonnas tegutsevatele ettevõtetele ja ettevõtlikele teadlastele ning anda nii omapoolne panus nende kiirele ja eesmärgipärasele arengule. Lisaks ettevõtetele nõustamisteenuste pakkumisele viis TBP läbi valdkondlikke seminare ja koolitusi ning alustas veebiseminaride korraldamisega.

TBP juhtimisel on moodustumas looduskosmeetika klasteri algatus, mille eesmärgiks on nõustada ja viia ellu ühiseid tegevusi ning arendada pikaajalist koostööd looduskosmeetika tootjate vahel, tõstmaks kohalike tootjate konkurentsivõimet kohalikul turul.

SA Loomemajanduskeskust (LMK) toetas Tartu Linnavalitsus 2012. aastal 65 892 euro suuruse tegevustoetusega. Lisaks eraldati LMK-le Kalevi 15 ja Kalevi 17 hoonete renoveerimistööde lõpetamiseks sihtotstarbeline toetus suuruses 138 650 EUR. Samuti teeb Tartu Linnavalitsus LMK-ga tihedat koostööd Baltic Sea Regioni programmist rahastatava projekti „Urban Creative Poles“ raames. Projekti eesmärgiks on luua ja kasutada avaliku sektori parimaid praktikaid loomemajanduse kui kasvava majandusharu ning innovatsiooni algpunkti edendamisel teaduspõhise majanduse poole püüdlisel.

LMK koordineerib katusorganisatsioonina loomemajandust Tartus Kalevi tn 13, 15 ja 17 ruumides ning alates 2012. aastast ka aadressidel Lutsu 3 ja 5 ning Munga 6 (Antoniuse Õu), jagades loomemajandusalast infot ja viies läbi erialast täiendust pakkuvaid koolitusi, pakkudes loovettevõtjatele juriidilist ja majandusalast nõustamist ning inkubatsiooniteenust.

2012. aasta lõpu seisuga oli LMK inkubatsioonis 36 ettevõtet ja eelinkubatsioonis 18 projekti. Aasta jooksul toimus kaks inkubatsioonikonkurssi, mille tulemusel kinnitati eelinkubatsiooni kokku 32 alustavat loomeettevõtjat. Äriplaani kaitses edukalt 18 ettevõtet. Uute ettevõtete tegevusvaldkonnad on väga erinevad: moekunst, aiandusteraapia, disain, helidisain, fotograafia, kunst jm. Aasta lõpuks töötas LMK inkubatsiooni alustavates ettevõtetes ligi 80 inimest.

LMK võtab vastu ettevõtteid peamiselt läbi eelinkubatsiooni konkursi. Eelinkubatsioon kestab kolm kuud ja selle aja jooksul läbivad äriideede omanikud põhjaliku äriplaani koolituse, mille alusel neil on võimalik taotleda alustava ettevõtja starditoetust. Koolituse juurde käib LMK ettevõtlusnõustaja individuaalne nõustamine, mis tagab äriplaani vastavuse LMK vajadustele. Koolitused toimuvad kaks korda aastas ja keskmiselt on ühel kursusel 10–16 äriideed, millest kaitsakse ära keskmiselt 2/3.

Loomemajanduskeskuse olulisemad tegevused 2012. aastal:

- avati Tartu Loomemajanduskeskuse uus hoone aadressil Kalevi 17 (mh on tegemist riikliku muinsuskaitse all oleva unikaalse puithoonega);
- Tartu linna ja EAS-i toel korrastati Kalevi tänava kompleksi õueala;
- korraldati kaks inkubatsiooniteenuse konkurssi;
- panustati aktiivselt inkubatsioonis olevate ettevõtete visuaalse identiteedi tugevdamisse spetsiaalse reklaamipaketi kaudu (sisaldab mh ettevõtteinfo kajastamist ühistrükistes, ettevõttespetsiaalsete reklaamiklippide, turundusplaanide, 3D fotode, QR koodide ja pressiteadete loomist, ühisturundust ja brändiarendust);
- korraldati mitmeid ekspordiarendusele suunatud koolitusi (2012. aasta jooksul saavutati LMK ettevõtete müügi käibeks 38 400 eurot);
- Kalevi 13 majas avati kohvik Spargel ning kohviku kõrval avati LMK ettevõtete müügikapp, kust on võimalik osta LMK ja Antoniuse Õue meistrite ettevõtete tooteid kohviku lahtioleku aegadel;

- avati mitmeid uusi kauplusi (tervislikke ja kvaliteetseid toidukaupu pakkuv Parema Toidu pood, stuudio-pood Frida ja Lonni, ajastumoodi pakkuv kauplus Vintage Kompvek);
- erinevatel viisidel (nt kasutades *crowdfunding*u keskkondi) kaasati ettevõtetele lisarahastust 102 500 euro ulatuses;
- 2012. aasta IV kvartalis alustati innovatsiooni ja tulevikule suunatud ideede leidmiseks loengusarjaga „Tuleviku teisipäevad“;
- Kalevi 17 hoones seati sisse 3D stuudio koos vastava tehnikaga filmide presenteerimiseks, kus 3D filmide tegijad saavad testida oma filme ning LMK saab esitleda oma ettevõtteid ja nende töid;
- alustati uute algatustega loomemajandust puudutavas kommunikatsioonis – ilmuma hakkasid veebiajakiri Lehter (<http://www.lehter.eu>) ja blogi „Loomemajanduse lood“;
- Müüri Lille täika kolis pärast viit Genialistide klubis oldud aastat LMK-sse ja esimene täika uues kohas toimus 2012. aasta septembris;
- LMK-s asuvas Disainimaja poes avati kodumaise moe *outlet*;
- korraldati mitmeid kunstioksjoneid ja festivale (sh kuues Tartu noore kunsti oksjon „Linn“, miniatuurkunsti oksjon „Kahe tolli oksjon“, ehtefestival, disaini- ja kunstiturg „Kellawärk“);
- osaleti ühe partnerina Tartu ettevõtlusnädala koolituste, seminaride ja töötubade korraldamises;
- jätkus Eesti-Läti projekti „Local Artsist for Regional Development“ tegevuste elluviimine;
- rajamisel on 3D filmide tootmise või selle koolitamisega seotud organisatsioonide võrgustik, kohtumine Saksamaa ja Läti ning Soome partneritega toimus detsembrikuus.

LMK-le sai 2012. aastal osaks mitu olulist tunnustust. Kõige olulisem neist tuli Brüsselis tegutseva strateegiliste konsultatsioonide büroolt KEA European Affairs, mis esitles oma uuringus kaheksat parimat praktikat kogu Euroopast ning teiste hulgas tõsteti positiivse näitena esile Tartu linna ja Tartu Loomemajanduskeskuse tegevust loomemajanduse arendamisel. Teine oluline tunnustus tuli Läänemere Linnade Liidult, mis andis 2012. aasta kultuuripreemia koostöö eest Cēsise linnaga. Kolmas tunnustus tuli tartlastelt, kes Tartu aasta teo konkursil hääletasid LMK majadekompleksi valmimise üheks 2012. aasta tähtsamaks saavutuseks. Tunnustuse sai ka loomemajanduskeskuses tegutsev disainer Sille Sikmann, kes jõudis oma meestejalanõude disainiga konkursil „Eesti Disainiauhinnad 2012“ kahes kategoorias finaali. Lisaks sai Antoniuse õu Vabariigi Presidendilt preemia konkursil „Eesti kaunis kodu 2012“.

Spin-off firmade asutamise ja arengu toetamine tugistruktuuride kaudu

Vastavalt Tartu Ülikooli *spin-off* ettevõtete loomise ja ülikooliga koostöö põhimõtetele on *spin-off* ettevõtte äriühing, mis kokkuleppel ülikooliga soovib esile tuua oma seost ülikooliga äritegevuse arendamiseks ning mille asutajateks ja/või osanikeks on ülikool ja/või selle

töötajad/üliõpilased ja mis kasutab oma tegevuses ülikooli intellektuaalset kapitali ja/või infrastruktuuri. Intellektuaalse kapitalina käsitletakse teadmisi, informatsiooni, intellektuaalset omandit, kogemusi jms.

Aastatel 2011 ja 2012 lisandus ülikooli *spin-off*ide ehk ülikoolist võrsunud äriühingute hulka seitse ettevõtjat (2011. aastal Eesti Rakenduspsühholoogia Keskus OÜ, Weel OÜ, Nutriferm OÜ ja Perfect Oil OÜ ning 2012. aastal OÜ Vivid Aim, ETC OÜ ja Loodusseeme OÜ) ning 2012. aasta lõpu seisuga on TÜ liikmetega seotud kokku 40 nn võrsefirmat (vt lisa 1).

Need äriühingud teevad ülikooliga koostööd kas lepingulistel alustel, kasutades ülikooli oskusteavet, litsentse, infrastruktuuri või rakendavad ülikooli liikmeid teadus- ja arendustöös. Praegustes *spin-off*ides ei ole Tartu Ülikoolil osalust, küll aga ollakse osanik tehnoloogia arenduskeskustena (TAK) asutatud äriühingutes, mida on majandatud EAS-i sihtfinantseerimisega.

Tehnoloogia arenduskeskuste programmides aktiivne osalemine ja tehnoloogiaarenduskeskuste rajamine spetsialiseerunud tööstusalade juurde

Aastal 2004 loodi Eestis tehnoloogia arenduskeskused ehk TAK-id. Tehnoloogia arenduskeskused on ettevõtete ning Eesti ülikoolide koostöös loodud teadusasutused, mille peamiseks ülesandeks on uurimistöö läbiviimine osalevate ettevõtete tootearenduseks vajalikes valdkondades. Arenduskeskuste uurimistöö tulemused võtavad ettevõtted vastavalt oma vajadustele kasutusele, et tuua turule uusi tooteid ja teenuseid. Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus (EAS) eraldas 2009. aastal rahastuse kaheksale tehnoloogia arenduskeskusele. Tegemist oli Eesti ajaloo suurima toetusega ettevõtete arendustööks. Kaheksast Eesti TAK-ist asub Tartu linnas kolm (ülejäanud paiknevad Tallinnas), mis jätkasid oma edukat uurimistegevust ka 2012. aastal.

- **Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus**

Osanikud ja konsortsiumipartnerid: Eesti Maaülikool, Tartu Ülikool, Piimandusühistu E-Piim, Eesti Tõuloomakasvatatajate Ühistu, OÜ Starter ST, MAAG Piimatööstus AS, AS Dessert, Eesti Lihaveisekasvatatajate Selts, BioOil AS, Jõudluskontrolli Keskus

Tegevus: OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus uurib teadusasutuste ja ettevõttopartnerite koostöös piima kui tervisliku ja asendamatu toiduaine ja kõrgväärtusliku biotoorme biotehnoloogilisi tootmis- ja töötlemisvõimalusi. Kavandatud uurimis- ja arendustööde tulemuste rakendamine aitab tõsta Eesti piimatööstuse ja piimatoodete konkurentsivõimet ning innovaatsilisust.

- **Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskus**

Partnerid: Tartu Ülikool, Clay Processing Services, Andrese Klaas, Haine Paelavabrik, Estiko Plastar, Printcenter Eesti, Savekate, Maico Metrics, BaltOil, Optogan

Tegevus: Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskus AS teostab partnerettevõtetele ja teistele huvilistele nanotehnoloogiaga seotud uurimistööid peamiselt uute materjalide väljatöötamise valdkonnas. Arenduskeskusel on kaks peamist uurimissuunda: nanostruktuursed gaasisensorid ja funktsionaalsed nanomaterjalid.

- **Reproduktiivmeditsiini Tehnoloogia Arenduskeskus**

Partnerid: Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool, Asper Biotech, Genomic Toolbox, TBD Biodiscovery, Bestenbalt, Tartu Biotehnoloogia Park, Nova Vita Kliinik, Tartu Ülikooli Kliinikum, Elite Kliinik, Fertilitas, Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu

Tegevus: Reproduktiivmeditsiini TAK AS keskendub viljatuse diagnostika ja raviga seotud küsimustele ning inimeste ja loomade reproduktiooni puudutavatele probleemidele. Ettevõtete ja teadusasutuste konsortsiumina loodud Reproduktiivmeditsiini TAK AS-i eesmärgiks on koostöö kaudu nii kliinilise kui ka veterinaarreproduktiivmeditsiini ja biotehnoloogia valdkondades luua võimalusi olulisteks saavutusteks teaduses ja uute tehnoloogiate arendamisel ning aidata kaasa teadussaavutuste komertsialiseerimisele.

Tartuga on väga tihedalt seotud ka **Tarkvara Tehnoloogiate ja Rakenduste Arenduskeskus**, mille partneriteks on Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Skype, Regio, Nortall, Cybernetica, Quretec, eHealth Foundation, ZeroTurnaround, Browserbite ja Plumbr. Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ peamiseks tegevussuundadeks on tarkvara arenduse meetodid (kiiremini, paremini ja kvaliteetsemalt töötavad tarkvarasüsteemid) ja andmekaeve meetodid ehk mahukatest andmetest huvitava ja olulise info leidmine.

Ka ülejäänud nelja tehnoloogia arenduskeskuse – AS Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus, ELIKO Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ, Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus AS, Innovaatiliste Masinaehituslike Tootmissüsteemide Tehnoloogiate Arenduskeskus – tegevuses osalevad mitmed Tartu ettevõtted ja teadusasutused.

Innovatsiooniteadlikkuse suurendamine

Tartu Linnavalitsuse üheks oluliseks eesmärgiks on kasvatada linnakodanike (eeskätt ettevõtjate ja ettevõtlusest huvitatud inimeste) innovatsiooniteadlikkust, mis tugevdaks olemasolevate Tartu ettevõtete konkurentsivõimet ja annaks täiendava impulsi uute kõrge lisandväärtusega ettevõtete loomiseks. Lisaks ettevõtluse tugistruktuuride, ettevõtete ja ülikoolide tööle innovatsiooniteadlikkuse suurendamiseks korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond linnakodanikele mitmeid valdkonnaga seotud seminare:

- 17.05.2012 – Seminar „WiFi teabepäev“
- 01.10.2012 – Seminar „Riskikapitali huvid investeerimisel start-up'idesse“
- 01.10.2012 – Seminar „Ühisrahastus ja Hooandja kogemus“
- 02.10.2012 – Seminar „Ettevõtete probleem + originaalne lahendus TÜ ideelaborist = kasumi kasv!“
- 03.10.2012 – Seminar „Startup – teistsugune vaade ärile ja sinu võimalused selles“
- 03.10.2012 – Seminar „Ökoinnovatsioon ettevõtluses“
- 03.10.2012 – Seminar „Patendi- ja tehnoloogiauringud“
- 04.10.2012 – Seminar „Ettevõtluse rohelistumine ja rohetöökohtade tekkimise eeldused Eestis“

- 04.10.2012 – Seminar „Kuidas aitavad EAS-i toetatud tehnoloogia arenduskeskused ettevõtlust edendada?“
- 04.10.2012 – Seminar „Tartu Demokeskus – uudne keskkond mobiilirakenduste arendamiseks ja turundamiseks“
- 05.10.–07.10.2012 – Garage48 Tartu 2012
- 10.12.2012 – MobileMonday seminar „New trends and tools in Mobile User Interface Development“

Meede 1.2. Majandusklastrite tekke soodustamine

Klastriarendamise alase tegevuse toetamine

Eestis algas aktiivne klastrite alane arendustöö ning mitmesuguste klastrikoosluste loomine 2008. aastal, kui EAS kuulutas välja klastrite arendamise programmi, mida kaasrahastab Euroopa Regionaalarengu Fond. Tartu linn on toetanud mitmete klastriinitsiatiivide teket, millest üks – Eesti Puitmaja Liit MTÜ – jõudis 2010. aastal klastri täistaotluse finantseeringuni. Eesti puitmajatootjaid koondav klaster asub Tartus ja jätkas 2012. aastal edukalt oma tegevust.

Aastal 2012 sai järgmise Tartu linna osalusega klastriprojektina täistaotluse finantseeringu MTÜ Smart City Lab ehk targa linna eluslabor ning aasta teises pooles algasid esimesed tegevused klastri käivitamiseks. Smart City Lab hakkab toimima Tartu linna põhise eluslaborina erinevate e- ja m-rakenduste kavandamiseks, testimiseks ja juurutamiseks. Peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa hästi skaleeritavate lahenduste loomisele, mida saaks hiljem edukalt teistes linnades nii Eestis kui ka mujal maailmas rakendada.

Targa linna eluslabori projektis osaleb aktiivselt ka Tartu Teaduspark, mis on ühtlasi üheks partneriks tervisetehnoloogiate klastris ja puitmajaklastris.

Kokku sai 2012. aastal täistaotluse rahastuse seitse projekti:

- 1) MTÜ Eesti Kaitsetööstuse Liidu projekt: Kaitse- ja julgeolekutehnoloogiate klaster;
- 2) SA Spordimeditsiini projekt: Eesti Spordimeditsiini klaster;
- 3) MTÜ Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu projekt: Eesti IKT klaster;
- 4) MTÜ Finance Estonia projekt: Finance Estonia;
- 5) MTÜ Teenusmajanduse Koja projekt: Medicine Estonia;
- 6) MTÜ Smart City Lab projekt: Targa linna eluslabor;
- 7) MTÜ Eesti Asfaldiliidu projekt: Eesti teedehitus klaster.

Neist mitmete tegevuses osalevad aktiivselt ka Tartu ettevõtted, teadusasutused ja ettevõtluse tugistruktuurid. Näiteks Nortal, Regio ja Tartu Ülikool Eesti IKT klastris, Quattromed HTI Laborid Eesti Spordimeditsiini klastris, Tartu Ülikool kaitse- ja julgeolekutehnoloogiate

klastris ja Finance Estonias. Lisaks on TBP juhtimisel moodustumas looduskosmeetika klasteri algatus.

Klastrite eesmärkide ja tegevuste tutvustamiseks korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond valdkonnast huvitatutele 3. oktoobril 2012 seminari „Koostöö võlu ja valu Eesti klastrite näitel“, kus nii klasterijuhid kui ka klastrites osalevad ettevõtted tutvustasid klastrite tegevust, arutasid ettevõtete koostööga seonduvat ning jagasid oma kogemusi klastritest saadava kasu osas.

Terviseklaster

Tartu Linnavalitsuse eestvedamisel on alates 2010. aasta algusest arendatud terviseklasteri initsiatiivi, mille eesmärgiks on tugevdada koostööd ettevõtete, ülikoolide, haiglate ja hooldekodude vahel ning seeläbi soodustada Tartus kõrgemat lisandväärtust pakkuvat tervise- ja heaolutootlust arengut.

Praeguseks on välja kujunenud 20–25-liikmeline huviliste grupp, mis tegeleb tervise- ja heaolutootluste järk-järgulise arendamisega Tartus. Gruppi kuuluvad nii arstid, õed, ettevõtjad kui ka avaliku sektori esindajad majandus- ning sotsiaalvaldkonnast. Aastal 2012 külastati huvitatud osapooltega ühiselt TÜ Kliinikumi, kus tutvustati senist koostööd ettevõtete ja tervishoiuasutuste vahel ning arutati edasisi arenguvõimalusi.

Lisaks osales Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond URBACT II programmi projekti „4D CITIES: Four drivers for cities: health, innovation, public-private cooperation & networking“ esimeses faasis, et ette valmistada projekti täistaotlus. Projekti eesmärgiks on kogemuste vahetamine ja heade näidete jagamine, kuidas edukalt arendada innovatiivsust tervisetööstuses, mis aitaks kaasa linna majanduslikule ja sotsiaalsele arengule (paremad elutingimused, kõrgema lisandväärtusega töökohad jne). Arvestades majanduskriisist tingitud finantsressursside nappust keskendutakse projektis täiendavate koostöövõimaluste leidmisele avaliku sektori, ülikoolide ja erasektori vahel. Eelprojekti raames valmistati ette täistaotlus, mis sai rahastuse ja projekti kaheaastane rakendusfaas algab 2013. aastal. Muuhulgas on Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonnal kavas 4D Cities projekti raames aktiveerida terviseklasteri senist tegevust.

Meede 1.3. Ettevõtete tootlikkuse kasvu toetamine

Ettevõtete tootlikkuse kasvule suunatud seminaride korraldamine ettevõtjatele

Laiendamaks ettevõtjate teadlikkust tootlikkuse kasvatamise võimaluste valdkonnas korraldas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond ettevõtjatele mitmeid temaga seotud seminare ja koolitusi:

- 01.10.2012 – Seminar „Meeskonnatöö võtmeküsimused“
- 03.10.2012 – Seminar „LEAN filosoofia kaudu efektiivseks!“
- 03.10.2012 – Seminar „Edukate ajakasutajate avalik saladus“

- 04.10.2012 – Seminar „Eesmärkidest ja eesmärgistamisest – mis töötab ja mis ei tööta“
- 04.12.2012 – Seminar „Controllingu juurutamine ja arendamine“

Parimate praktikate tutvustamine, sh spetsiaalsed koolitused juhtidele töötajate motiveerimiseks ja tunnustamiseks

Jätkuvalt pööratu suurt tähelepanu heade näidete tutvustamisele ning panustati ettevõtete juhtide koolitamis:

- 25.01.2012 – Seminar „Parimad praktikad teeninduses I“
- 14.02.2012 – Koolitus „Juhtimine ja meeskond“
- 14.02.2012 – Seminar „Parimad praktikad teeninduses II“
- 20.02.2012 – Koolitus „Teenindaja kui juht“
- 13.03.2012 – Koolitus „Ettevõtte väärtused ja väärtuspõhine juhtimine“
- 04.04.2012 – Seminar „Parimad praktikad teeninduses III“
- 01.10.2012 – Töötuba „Ettevõtte probleemide ja dilemmade lahendamine“
- 02.10.2012 – Seminar „Organisatsioonikultuur ja väärtuspõhine juhtimine“
- 13.11.2012 – Seminar „Parimad praktikad teeninduses IV“
- 13.11.2012 – Koolitus „Ärireeetika ja suhted huvigruppidega. Avalikkussuhted.“

Tootlikkuse suurendamise meetodikate rakendamisele suunatud projektide algatamine ja läbiviimine

Teaduspargi Protolabi arenduse käigus arendati välja pingikoolituse teenus ning Töötukassa tellimisel viidi läbi esimene kolmenädalane koolitusmoodul CNC tööpingi operaatorite väljaõpetamiseks kümnele inimesele. Lisaks töötas TTP koostöös Tallinna Tehnikaülikooli ning Eesti Kütte- ja Ventilatsiooninseneride Ühendusega välja energiatõhusa ehituse ja arukate energiatehnoloogiate alase koolitusprogrammi. Aastal 2012 viidi läbi esimene koolitustsükkel, mis koosnes 12 moodulist ja kus osales kokku üle 1450 inimese.

Mentorklubi toetamine

Tartu Ärinõuandla juhtis Tartu Linnavalitsuse toel Tartu- ja Jõgevamaa mentorklubi projekti. Seejuures kaasati projekti 19 mentiid ja 6 mentorit ning toimus 7 klubiõhtut. Projekt lõpetati edukalt ja EAS on kinnitanud selle lõpparuande.

Ettevõtete turundusalaste teadmiste arendamine

Kuna Tartu ja laiemalt terve Eesti ettevõtete puhul märgitakse olulise konkurentsivõimet pärssiva tegurina väheseid teadmisi (rahvusvahelisest) turundusest, siis korraldas Tartu

Linnavalitsuse ettevõtluse osakond ettevõtjatele mitmeid valdkonnaga seotud seminare ja koolitusi:

- 10.04.2012 – Koolitus „Kliendisuhete loomine ja juhtimine. Kliendikogemus.“
- 11.04.2012 – Koolitus „Kuidas panna organisatsiooni teenindus müüma?“
- 08.05.2012 – Koolitus „Internetiturundus“
- 02.10.2012 – Seminar „Kuidas luua ettevõtja persoonibrändi?“
- 03.10.2012 – Seminar „Ettevõtte turundamine internetis“
- 04.10.2012 – Seminar „Kliendilojaalsus – mis see on ja kuidas seda hinnata?“
- 05.10.2012 – Seminar „Kuidas panna kliendid enda pilli järgi tantsima ehk psühholoogia kasutamine turunduses“
- 05.10.2012 – Seminar „Müügisuhtlemise ABC – lihtsalt ja arusaadavalt neljast peamisest isiksusetüübist“
- 01.11.2012 – Läbirääkimiste koolitus „Rääkides rikkaks!“

ARENGUSUUND 2: INIMRESSURSI ARENDAMINE

Inimressursi alases arendustegevuses keskenduti alustavatele ettevõtjatele, noortele ning teenindamisega seotud valdkondadele. Lisaks seminaridele, konverentsidele ja muudele üritustele, mis olid otseselt suunatud nimetatud sihtrühmadele, kooskõlastati Eesti Töötukassa alustavate ettevõtjate äriplaane ning viidi läbi mitmeid konkursse, näiteks tunnustati head teenindust ja parimaid ettevõtjaid.

Meede 2.1. Ettevõtlusaktiivsuse suurendamine

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond osales mitmetes tegevustes, et suurendada Tartu linnas ettevõtlusaktiivsust. Peasündmusena korraldati oktoobri esimesel nädalal 78 üritusest koosnenud Tartu ettevõtlusnädal 2012. Tartu ettevõtlusnädala eesmärgiks on propageerida ettevõtlust kui eluviisi, teadvustades ja tunnustades ettevõtja rolli linna arengus, julgustades inimesi tegutsema ettevõtlusega, soodustades linna ja ettevõtete vahelist koostööd ning tutvustades ettevõtlust noorte seas. Aastal 2012 oli ettevõtlusnädala läbivaks teemaks oli ettevõtjate rolli teadvustamine töökohtade loojatena. Ettevõtlusnädala üritustel osales 3813 inimest.

Aasta jooksul viidi läbi mitmeid erinevaid ettevõtlusaktiivsuse suurendamisele suunatud koolitusi ja seminare, näiteks

- 10.01.2012 – Koolitus „Arenge rahastamise võimalused Tartu ettevõtetele – infot alustajale ja kogunud tegijale“
- 02.10.2012 – Foorum „Kuidas arendada ettevõtluskompetentsi Eestis?“
- 02.10.2012 – Seminar „Ideest oma äriini“
- 02.10.2012 – Seminar „Tugiteenused alustavale ettevõtjale“
- 02.10.2012 – Seminar „FIE või OÜ“
- 03.10.2012 – Infotund „Loomettevõtja stardipakett“
- 03.10.2012 – Seminar „Toetused tegutsevale ettevõtjale“
- 04.10.2012 – Seminar „Edulood“
- 05.10.2012 – Seminar „Oma ettevõtte asutamine“

Tartu linn oli ka konkursi „Ajujaht“ üheks toetajaks. Konkursi „Ajujaht“ eesmärk on julgustada Eesti noori ettevõtlikkusega alustama ja aidata neid oma ideede realiseerimisel ning ettevõtte loomisel kogunud ettevõtjatest koolitajate ja mentorite toel.

Konkursil „Ajujaht 2011/2012“ premeeris Tartu linn eriauhinnaga 3200 eurot BoatArt OÜ-d, mis tegeleb innovatiivsete väikelaevade tootmisega. Aastal 2012 vahetus konkursi „Ajujaht“ peakorraldaja, kuid Tartu Linnavalitsus jätkas ühe toetajana ja konkursi „Ajujaht 2013“ raames hindas Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond konkursile esitatud äriideesid. Samuti tunnustatakse jätkuvalt innovatiivseimat ja kõrgeima rakendusväärtusega Tartust pärit ettevõtet/ideed 3200 euroga, et innustada Tartu noori ettevõtjaid konkursil osalema.

Olulise panuse ettevõtlusaktiivsuse tõstmisele andsid oma tegevusega kõik suuremad Tartu ettevõtluse tugistruktuurid, sh Tartu Ärinõuandla, Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Teaduspark, Tartu Ülikool ja Tartu Biotehnoloogia Park.

SA Tartu Ärinõuandlat toetas Tartu Linnavalitsus 2012. aastal tegevus- ja projektipõhiselt kokku 23 647 euro ulatuses. Tartu Ärinõuandla panustas uute ettevõtete alustamise motiveerimisse ja ettevõtluse arengusse mitmesuguste tegevustega. Nõustamiste maht oli 2012. aastal samal tasemel eelnenud aastaga – kokku nõustati 811 klienti ettevõtluse valdkonnas ja 180 MTÜ klienti. SA Tartu Ärinõuandla kliendibaasist moodustab Tartu linn 64%.

Muudeks olulisemateks Tartu Ärinõuandla tegevusteks olid

- osalemine Tartu linna ettevõtluse ümarlaua töös;
- osalemine Tartu Loomemajanduskeskuse inkubantide hindamiskomisjoni töös;
- mentorklubi korraldamine Tartus;
- eksporditeemalise konverentsi „Check-IN“ ettevalmistamine koostöös JCI-ga (Eesti Ettevõtlike Noorte Koda);
- ettevõtjate arengupäeva „Head Mõtted – Head Teadmised – Hea Tegevus!“ korraldamine (37 osalejat);
- kahe teemakoolituse – FIE koolitus (43 osalejat), koolitus „Piiriülene äri ja maksud“ (42 osalejat) – korraldamine;
- Tartu Postimehe vahel ettevõtluse erilehe väljaandmine;
- koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga Vene turu infopäeva (39 osalejat) läbiviimine;
- Tartumaa ettevõtluspäevade 2012 korraldamine Tartu linnas (45 osalejat), Võnnu vallas (27 osalejat) ja ettevõttekülastustena (23 osalejat);
- maakonna tegutsevatele ettevõtjatele suunatud koostööprojekti „Liikuv ettevõtluskonsultant“ käivitamine koos Tartumaa Arendusseltsiga, mille raames toimub maaettevõtjate arengukitsaskohtade kaardistamine ja arenguvõimaluste analüüsimine, nõustamine ettevõtte arengu küsimustes ja toetustaotluste ettevalmistamisel (kokku nõustati 16 tegutsevat maaettevõtjat, finantseerimine LEADER-programmist);
- Peipsiveere piirkonna ettevõtjate ja MTÜ-de fookusnõustamine (finantseerimine Peipsiveere programmist), mille raames toimus Peipsiveere ettevõtjate ja MTÜ-de arengukitsaskohtade kaardistamine ja arenguvõimaluste analüüsimine, nõustamine ettevõtte arengu küsimustes ja toetustaotluste ettevalmistamisel (kokku nõustati üle 20 ettevõtja ja MTÜ Peipsiveere piirkonnast ning organiseeriti 4 piirkondlikku koolitust);
- ESF-i projekti „Tartumaa töötud ettevõtjaks“ edukas lõpetamine, selle tulemusel lõi oma ettevõtte 40 osalejat ja kokku rakendus tööle 55 inimest (kokku 75 osalejat);
- noorte ettevõtlikkust toetav arendustöö, kasusaajaid kokku 3300 noort erinevate tegevuste ja ürituste kaudu (Entrumi edukas lõpetamine, OKEI-miniseminar, OKEI-

konverents, ettevõtlikkusprojektide konkurs, õpilasfirmade konverents, jõululaat koos müügikoolitustega jne);

- osalemine Tartu ettevõtlusnädala ettevalmistustöös ja läbiviimisel (koostöös Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonnaga korraldati näiteks noortekonverents „Õpilasfirma – võimalus Sinu jaoks?!“).

Nõustamise tulemusel esitati Tartu linnast EAS-ile 32 stardi- ja kasvutoetuse taotlust ning ca 100 starditoetuse taotlust Töötukassale. Hinnanguliselt loodi Tartu Ärinõuandla nõustamis-, info- ja koolitustegevuse tulemusel 250 uut ettevõtet ja 40 uut MTÜ-d.

Noorte ettevõtlikkuse arendustöö raames oli noorteprojektides osalejaid ca 2300, kellest ca 1700 olid Tartu linna noored. Õppeaastal 2011/2012 tegutses Tartu linnas viis õpilasfirmat ja 2012/2013 sügisel loodi Tartu linnas 16 uut õpilasfirmat.

Tartu Ärinõuandla pälvis 2012. aastal suure tunnustuse, kui EAS valis Tartu Ärinõuandla „Parimaks maakondlikuks arenduskeskuseks“.

Tartu Ülikooli teaduskondade üliõpilaste ja personali ettevõtlusalase koolituse ja teadlikkuse arendamisega tegelevad **Tartu Ülikooli ettevõtluskeskus ja teadus- ja arendusosakond**. Eesti Maaülikoolis täidab antud rolli **Eesti Maaülikooli teadus- ja arendusosakond**.

Meede 2.2. Oskustööjõu koolitamine

Tartu Kutsehariduskeskus (KHK) on Eesti suurim kutse- ja täiendõppekeskus. KHK annab kutseõpet põhikoolis ja gümnaasiumis, koolikohustuse ea ületanud põhihariduseta isikutele, põhihariduse baasil, viib läbi kutsealast eelkoolitust ja täiskasvanute tööalast koolitust ning korraldab karjäärilast nõustamist. Koolis õpib 3500 õppijat tasemeõppes ja 3000 õppijat täiskasvanute koolituses. KHK kaasaegsed õppekorpused paiknevad Tartus kolmes erinevas asukohas: Kopli 1, Põllu 11 ja Struve 8. Samuti on koolil kaks kaasaegselt remonditud ja sisustatud õpilaskodu, mis paiknevad Kopli ja Põllu tänaval. Spordibaasid asuvad samuti Põllu ja Kopli tänava õppekorпустes.

Muuhulgas soosib KHK oma töötajate õpilaste osalemist erinevatel õppereisidel ja kutseoskuste võistlustel. Näiteks 2012. aastal pälvis KHK õpilane Mihkel Manglus kuldmedali toidumessi „Tallinn FoodFest“ raames toimunud kutsevõistlusel „Noorkokk 2012“. Samuti oldi parimad kutsevõistlusel „Parim müüja õpilane 2012“ ning Tartu KHK võistkond kuulutati üldarvestuses võitjaks võistlusel „Barbecue Junior 2012“. Välispraktika raames käisid õmblsrueriala õpilased Leonardo da Vinci programmi toetusel Soomes.

Teaduspargi Protolabi arenduse käigus arendati välja pingikoolituse teenus. Aastal 2012 osales TTP meeskond 17-päevasel innovatsiooni assistendi ja Lean süsteemi koolitusel ning Heidenheimi koolitajate koolitusel. Koolituse tulemusel on Protolabi meeskond võimeline ise koolitama ja Töötukassa tellimusel viidi läbi esimene kolmenädalane koolitusmoodul CNC tööpingi operaatorite väljaõpetamiseks kümnele inimesele.

Lisaks töötas TTP koostöös Tallinna Tehnikaülikooli ning Eesti Kütte- ja Ventilatsiooninseneride Ühendusega välja energiatõhusa ehituse ja arukate

energiatehnoloogiate alase koolitusprogrammi. Aastal 2012 viidi läbi esimene koolitustsükkel, mis koosnes 12 moodulist ja kus osales kokku üle 1450 inimese.

Meede 2.3. Elukestva õppe arendamine

Elukestva õppe arendamiseks Tartus korraldatakse koostöös Tartu KHK-ga täiendõppevõimaluste alaseid seminare ja infopäevi Tartu ettevõtlusnädala raames. Lisaks toimuvad aastaringsetel erinevatel ettevõtjate teadlikkuse suurendamisele suunatud koolitused, näiteks:

- 25.01.2012 – Koolitus „Uued Raamatupidamise Toimkonna juhendid“
- 26.01.2012 – Koolitus „2011. aasta raamatupidamise aastaaruande koostamise põhiküsimused ja vastused“
- 19.03.2012 – Koolitus „Raamatupidamise aastaaruande finantsanalüüs juhile“
- 20.03.2012 – Seminar „Tuleohutuse enesekontroll ja aruandlus“
- 11.04.2012 – Seminar „Keeleseadus ja teabekeele eestikeelsuse nõue“
- 11.09.2012 – Koolitus „Äriline ebaõnnestumine“
- 13.09.2012 – Koolitus „Võlglaste mõjutamine“
- 27.09.2012 – Seminar „Avatud elektriturust ettevõtjale – erinevate võimaluste tutvustus“
- 01.10.2012 – Seminar „Töökeskkonna riskide hindamine ettevõttes“
- 02.10.2012 – Seminar „Aktuaalsed probleemid maksuseaduste rakendamisel“
- 03.10.2012 – Seminar „Finantsjuhtimine ja -planeerimine“
- 03.10.2012 – Seminar „Töölepinguseadus – tõlgendused ja sagedamini esinevad vead“
- 03.10.2012 – Seminar „Mis saab maailma majandusest?“

Koostöös Tartu Ülikooliga viidi läbi spetsiaalne kaheksast koolitusest koosnenud tasuta koolitustsükkel väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele. Koolitustsükkel hõlmas järgnevaid teemasid: rahastamisvõimalused, ettevõtte väärtused ja väärtuspõhine juhtimine, kliendisuhete loomine, internetiturundus, äriline ebaõnnestumine, finantside juhtimine ning ärietiika ja avalikkussuhted.

Tartu Ülikooli juures jätkas ka 2012. aastal edukalt tegevust 2010. aasta sügisel Tartu linna toel alustanud Väärikate Ülikool, mis on mõeldud peamiselt vanemaealistele inimestele. Väärikate Ülikooli õppeaasta lõppes 2012. aasta mais ja kokku võttis Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Kuressaares loengutest osa peaaegu 1500 õpiahimulist inimest.

Projekt „Hea Teenindusega Linn“

Projekti korraldatakse alates 2006. aastast ja selle eesmärgiks on suunata tähelepanu klienditeenindusele ja teenindajatele, propageerida hea teeninduse põhimõtteid ning

väärtustada teenindaja ametit. Eesmärgi saavutamiseks korraldatakse erinevaid klienditeeninduse ja teenindajate arendamisele suunatud ettevõtmisi – koolitusi, infopäevi, ettevõtete külastusi (vt lisa 2). Lisaks korraldatakse Tartu parima teenindaja konkurssi. 2012. aastal osales projekti raames toimunud üritustel kokku 805 inimest.

Samuti korraldab Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond iga aasta novembris **Tartu sõpruslinnade rahvusköökide päevaid**. Eelmisel aastal toimus see juba kuuendat korda ning üritusest võttis osa kuus sõpruslinna ja kuus toitlustusettevõtet:

- Aígina (Kreeka) – restoran Entri;
- Ferrara (Itaalia) – restoran Atlantis;
- Greifswald (Saksamaa) – restoran Dorpat;
- Peterburi (Venemaa) – lokaal Suudlevad Tudengid ja pubi Sõprade Juures;
- Riia (Läti) – pubi Big Ben;
- Uppsala (Rootsi) – Eduard Vilde lokaal.

Rahvusköökide päevade peaürituseks oli 3. novembril 2012 Dorpati konverentsikeskuses toimunud kuuekäguline õhtusöök, kus sõpruslinnade kokad näitasid oma parimaid oskusi.

Konkursi „Tartu parim teenindaja” läbiviimine

Alates 2005. aastast on Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond korraldanud konkurssi „Tartu parim teenindaja“, 2012. aasta konkursil osales 70 klienditeenindajat. Konkursi „Tartu Parim Teenindaja 2012“ finaali toimus 14. märtsil Tartus konverentsi „Hea Teeninduse Päev“ raames.

Konkursil osalejad pidid võistluse esimeses etapis lahendama viis teenindusülesannet, mis avaldati veebilehel www.heateenindus.ee. Kümme edukamat pääsesid edasi poolfinaali, kus lahendati erinevaid teenindussituatsioone kohapeal.

Konkursi võitjad:

- I koht – Velgi Jaansalu - Eesti Krediidipank AS, teller-laenuhaldur
- II koht – Annika Johanson - Swedbank P&C Insurance AS, kahjukäsitleja
- III koht – Andero Teras - Cinamon Operations OÜ, klienditeenindaja
- IV koht – Annika Madisson - Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaal, personaal panganduse nooremkliendihaldur
- V koht – Ingrid Ulst - Swedbank AS, suukliendihaldur

Publiku lemmikuks valiti Swedbank P&C Insurance AS-i kahjukäsitleja Annika Johanson.

Tartu parimat teenindajat valiti kaheksandat korda.

ARENGUSUUND 3: ETTEVÕTLUST TOETAVA TUGISÜSTEEMI JA INFRASTRUKTUURI ARENDAMINE

Meede 3.1. Tugiteenuste kvaliteedi parandamine

Aastal 2012 toimus projekti „Study trips for council members of business development organisations of Tartu” raames teine õppereis. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond korraldas projekti raames Tartu Teaduspargi, Tartu Loomemajanduskeskuse ja Tartu Ärinõuandla esindajatele visiidi Tartu sõpruslinnadesse Tampere ja Hämeenlinna, et tutvuda sealse ettevõtluse tugioorganisatsioonide süsteemiga ning vahetada kontakte ja tugevdada koostööd. Projekti kaasrahastajaks oli Põhjamaade Ministrite Nõukogu programmist „Nordic-Baltic Mobility and Network Programme for Business and Industry”.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond hoiab jätkuvalt käigus ettevõtlusteemalisi meililiste, mille kaudu levitatakse Tartu Linnavalitsuses tekkivat ja linnavalitsusse jõudvat informatsiooni, mis puudutab ettevõtlust ja ettevõtteid Tartu linnas ning võiks ettevõtjatele huvi pakkuda. Jagatavaks infoks on näiteks uued seadused ja normatiivaktid (nii Tartu linna kui ka riiklikul tasandil), erinevad üritused (kontaktüritused, Tartu linnavalitsuse poolt korraldatavad infopäevad ja seminarid), konkursid Tartu linnas tegutsevatele ettevõtetele jmt. Vastavalt ettevõtete tegevusaladele on kõigil võimalik ühineda viie meililistiga: kaubandus, tootmine, teenindus, turism, toidlustus. Listides on liikmeid kokku ligi 2400. Meililistide käivitamine on andnud suure rahalise kokkuhoiu ja ettevõtluse osakond ajalehereklaamile vahendeid ei kuluta.

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna initsiatiivil on loodud tugistruktuuride list, mille vahendusel saavad Tartus tegutsevad ettevõtete tugistruktuurid omavahel infot vahetada ning erinevaid arutelupunkte püstitada. Koostöös Teaduspargiga hoiab Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond jätkuvalt käigus ka terviseklastri listi, mis koondab ettevõtteid ja asutusi, mis on huvitatud tervise- ja heaolutootuse arendamisest Tartus.

Tartu linna kodulehel hallatakse Tartu linna tugistruktuuride ühist avalikku koolituste andmebaasi. Kuivõrd tegemist on küllaltki suure külastatavusega kodulehega (vt lisa 3), siis on see võimaldanud tugistruktuuridel veelgi rohkem oma sihtgrupini jõuda.

Lisaks tegeletakse muude asjakohaste tegevuste Tartu tugiteenuste kvaliteedi parandamiseks.

- Tartu tugistruktuuride koostöö ümarlaua ürituste korraldamine, mille eesmärgiks on Tartu linna ja regiooni ettevõtluse arendamise tugioorganisatsioonide koostööpunktide leidmine, ühisplaanide tegemine ja projektide kavandamine.
- SA Tartu Ärinõuandla, SA Tartu Teaduspark, SA Tartumaa Turism ja MTÜ Tartu Konverentsibüroo nõukogudes osalemine.
- Koostöö Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Tööandjate Kesklidu, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoja ja EAS-iga – ümarlaudadel ja infopäevadel osalemine, ettepanekute tegemine.
- Teemaatiliste infopäevade korraldamine Eestis pakutavatest ettevõtluse alastest tugiteenustest (erialaliidud, EAS, PRIA jne).
- Traadita interneti (WiFi) pakkumine Tartu ettevõtjatele.

- Internetiportaali business.tartu.ee haldamine ja arendamine.
- Ettevõtjate jooksev nõustamine.

Meede 3.2. Ettevõtluse kinnisvara arendamine

Tartu Linnavalitsus eraldas **SA-le Tartu Teaduspark** investeringutoetuseks 63 912 eurot, mida kasutati 2012. aastal alljärgnevalt:

- taristu arendamine (10 000 eurot);
- Protolab tootearenduskeskuse seadmepargi täiendamine (10 000 eurot);
- projektipõhiste investeringute omafinantseeringute katmine (7950 eurot);
- investeerimisläenude tagasimaksud (35 962 eurot).

TTP-s jätkus infrastruktuuri arendamine ja kasutusele võtmine. Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS-iga sõlmiti rendileping üheksaks aastaks, et hakata ühiselt TTP Nanolabi ülipuhaste ruumide kompleksis ettevõtjatele erinevaid teenuseid pakkuma. Muuhulgas korrastati Nanolabi ümbrus ning muudeti viihalli kasutust (autolammutuse asemel asus seal tööle väikelaevu tootev BoatArt OÜ). Muuhulgas alustati projektiga Science Link, mis vahendab ettevõtjatele võimalust tasuta kasutada tunnustatud Euroopa uurimisasutuste teenuseid.

Teaduspargis laiienes pakutavate teenuste valik Demokeskuse avamisega. Tegemist on mobiili- ja asukohapõhiste teenuste arendamisele suunatud keskkonnaga, mille lisatuleandeks on Tartu regiooni ettevõtete toodete ja teenuste esitlemine.

Protolabi peenmehhaanika töökoda täienes projekti Skills Centre abil õppevahenditega pingitööliste väljakoolitamiseks (CAD/CAM tarkvara, viis Heidenheimi juhtsüsteemi simulaatorit õppeklassi sisustamiseks) ja koostöös Töötukassaga korraldati 2012. aasta jooksul huvilistele ka esimesed koolitused. Samuti arenes jõudsalt Protolabi teenuste müük, kasvades 90 000 eurot 2011. aastal 190 000 euroni 2012. aastal. Muuhulgas on TTP alustanud töödega, et leida võimalusi passiivmaja projekteerimiseks ja ehitamiseks.

Lisaks eraldas Tartu Linnavalitsus sihtotstarbelise toetusena 138 650 eurot **SA-le Tartu Loomemajanduskeskus** Kalevi 15 ja 17 hoonete renoveerimistöde lõpetamiseks.

Samuti on ettevõtjal võimalik soetada kinnisvara Tartu Linnavalitsuse hallatavates **Ropka ja Ravila tööstusparkides**. Praeguse seisuga on Ravila tööstuspargis kinnistuid soetanud neli ettevõtet ja Ropka tööstuspargis kuus ettevõtet.

Meede 3.3. Transpordiühenduste arendamine

Lennufirma Flybe jätkas 2012. aastal koostöös Finnairiga lende liinil Helsingi – Tartu – Helsingi.

Samas katkestas Estonian Air 2012. aasta detsembrist regulaarlennud Tartu ja Tallinna vahel (liin alustas 2011. aasta veebruaris). Tartu Linnavalitsus on teinud jõupingutusi lennuliini taasavamiseks, kuid praeguse seisuga pole läbirääkimised edu toonud.

Tartu lennujaama läbis 2012. aasta jooksul 20 302 reisijat, mis on ligi 2000 inimese võrra enam kui aasta varem (2011. aastal teenindas Tartu lennujaam 18 583 reisijat).

ARENGUSUUND 4: ETTEVÕTLUSE RAHVUSVAHE- LISTUMISE TOETAMINE

Tugevneva konkurentsi ja üleilmastumise tingimustes on Tartu ettevõtetele vaja senisest rohkem panustada ekspordivõimekuse suurendamisele ja laiendada oma tegevust Eestist väljapoole. Tartu Linnavalitsus toetab jätkuvalt kohaliku ettevõtluse rahvusvahelistumist ning korraldab ettevõtetele välisturgude ja ekspordimise alaseid kursusi, tihendab koostööd saatkondadega, vahendab väliskontakte, pöörab tähelepanu investorteenindusele, kutsub Tartusse välisdelegatsioone jne.

Meede 4.1. Ettevõtete välisturgudele laienemise toetamine

2012. aastal tutvustati ettevõtjatele välisturge ja soodustati kontaktide loomist järgmiste seminaride ja õppereiside raames:

- 26.04.–28.04.2012 – Biotehnoloogia valdkonna õppereis konverentsile Dresdenis projekti ETTBio raames
- 20.06.2012 – Koolitus „Investeerimine Lätti ja Eestisse – esimesed sammud“ projekti DELBI raames
- 30.08.–02.09.2012 – Tartu toidlustusettevõtete kokkade õppereis Kopenhaageni toidufestivalile projekti „Tartu, Turu ja Kopenhaageni restoranide koostööprojekt“ raames
- 01.10.2012 – Kontaktpäev „Estonian-Latvian cross-border small and medium enterprise cooperation for expansion to neighboring markets“ projekti DELBI raames
- 01.10.2012 – Seminar „10 lõksu, mida ekspordis vältida“
- 02.10.2012 – Seminar „Miks ja kuidas teha äri Lätis – põhitõed ettevõtlusest naaberriigis“ projekti DELBI raames
- 03.10.2012 – Expansion Seminar – Sweden
- 03.10.2012 – Seminar „Käsitöö eksport Etsy.com keskkonna kaudu“
- 04.10.2012 – Seminar „Kuidas siseneda edukalt Soome turule?“
- 05.10.2012 – Seminar „Välismessil osalemisega seotud võimalused ja ohud – praktilisi nõuandeid ettevõtjale“
- 09.10.–12.10.2012 – Biotehnoloogia valdkonna õppereis Brüsseli ja Ghenti tehnoosirdekeskustesse projekti ETTBio raames
- 21.10.–25.10.2012 – Toidlustusjuhtide õppereis Pariisi toidumessile SIAL 2012
- 12.12.–15.12.2012 – Biotehnoloogia valdkonna õppereis Londoni tehnoosirdekeskustesse projekti ETTBio raames

Meede 4.2. Rahvusvahelise koostöö arendamine

Rahvusvahelise koostöö edendamiseks alustas ettevõtluse osakond 2012. aastal tegevuste elluviimist mitmetes välisprojektides, mille osas tehti positiivne rahastamisotsus 2011. aasta lõpus.

- Effective Technology Transfer in Biotechnology (ETTBio)

ETTBio raames soovitakse leida häid näiteid tehnosiirdest biotehnoloogias, et selle alusel parendada kohalikke ja regionaalseid poliitikaid (biotehnoloogia klastrite arendamine, tehnosiirde toetamine, rahaliste ja mitterahaliste toetusmeetmete rakendamine, tehnoloogia hindamine ja intellektuaalse omandi kaitse). Kokkuvõttes peaks see viima suurema arvu uute ettevõtete, uute töökohtade loomiseni ja suurema maksutuluni. 2012. aastal olid olulisemateks tegevusteks projekti tutvustava voldiku väljatöötamine, ülevaate koostamine biotehnoloogia olukorra kohta Eestis, osalemine kahel õppereisil Belgias ja Suurbritannias ning kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine partneritega.

- Estonian-Latvian Joint Business Development Support for Increased Competitiveness of Northern-Latvia and Southern-Estonia

Projekti peaesmärgiks on tõsta Eesti ja Läti ettevõtete (eeskätt väikeste ja keskmise suurusega ning alustavate ettevõtete) konkurentsivõimet läbi parema ligipääsu naaberturule, parema koostöö mõlema riigi ettevõtlusvaldkonna asjatundjate vahel ning paremini lõimitud piiriüleste väärtusahelate. Projekti 2012. aasta olulisemateks tegevusteks olid uuringu läbiviimine Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti ettevõtete seas, et selgitada välja seniseid koostöökogemusi, takistusi ja vajadusi ning koolituste ja seminaride korraldamine Tartus, Valgas ja Riias.

- Funding Policies to bring Innovation to Finance/market/people (InnoFun)

Projekti peamine eesmärk on parendada regionaalseid innovatsiooni rahastamist puudutavaid poliitikameetmeid, et innovatsiooni toetamise protsess oleks võimalikult efektiivne. Nii oleks võimalik paremini leida innovatiivseid iduettevõtteid ja identifitseerida ettevõtete vajadusi teadus- ja arendustöös. 2012. aastal olid olulisemad tegevusteks info kogumine parimate innovatsioonipraktikate kohta partnerriikides ning kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine partneritega.

- Study trips for council members of business development organisations of Tartu

Projekt lõppes 2012. aasta keskpaigaks ja selle eesmärgiks oli tutvuda Tartu sõpruslinnade Uppsala ja Tampere ettevõtluse tugistruktuuride süsteemiga, tugevdada koostööd ning luua uusi kontakte. Projekti 2012. aasta olulisemateks tegevusteks olid Tampere ja Hämeenlinna tugiorganisatsioonide võrgustikuga tutvumine ning kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine külastades erinevaid tugiorganisatsioone ja osaledes aruteluseminaridel.

Lisaks said rahastuse kaks uut projekti.

- Tartu, Turu ja Kopenhaageni restoranide koostööprojekt

Projekti eesmärgiks on Tartu restoranide konkurentsivõime ja atraktiivsuse suurendamine, tehes koostööd ja vahetades kogemusi Turu ja Kopenhaageni restoranidega. 2012. aasta olulisemateks tegevusteks olid Tartu restoranide õppereisi korraldamine Kopenhaageni linna, Kopenhaageni ettevõtete külastamine ning osalemine Põhjamaade toidu festivalil (30.08.–02.09.12), kontaktide vahetamine ja koostöö tugevdamine ning ettevalmistuste tegemine Tartu restoranide kokkade stažeerimiseks Turu linnas 2013. aasta märtsis.

- 4D CITIES: Four drivers for cities: health, innovation, public-private cooperation & networking

Projekti üldiseks eesmärgiks on kogemuste vahetamine ja heade näidete jagamine, kuidas edukalt arendada poliitikameetmeid tervisetööstuse innovatiivsuse edendamiseks, mis aitaksid kaasa linna majanduslikule ja sotsiaalsele arengule (paremad elutingimused, kõrgema lisandväärtusega töökohad jne). Projekti 2012. aasta olulisemateks tegevusteks olid osalemine kahel õppereisil, valdkondlike ekspertide kaasamine ja projekti täistaotluse ettevalmistamine. Projekti täistaotlus esitati 2012. aasta lõpus ja 2013. aasta alguses selgus, et projekti finantseeritakse ja seega jätkab Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond projektist osalemist ka projekti rakendusfaasis.

Täiendavalt tegeleb Tartu Linnavalitsus rahvusvahelise koostöö arendamisega alljärgnevate initsiatüivide raames:

- infopäevade korraldamine erinevatest ettevõtjatele pakutavatest toetusvõimalustest rahvusvahelise koostöö vallas;
- rahvusvaheliste koostöösoovide edastamine Tartu ettevõtjatele;
- rahvusvaheliste messide alase informatsiooni edastamine Tartu ettevõtjatele;
- business.tartu.ee portaali uuendamine ja arendamine;
- välisdelegatsioonide vastuvõtmine (näiteks 2012. aasta mais võeti vastu Kanada delegatsioon Regina ülikoolist, külalistele tutvustati Tartu linna m-lahendusi ning lisaks korraldati neile ettevõttekülastus Kodumaja tehasesse);
- koostöö Eesti välisesindustega ning välisriikide esinduste majandusatašeedega;
- Tartu sõpruslinnade rahvusköökide kuu korraldamine (november).

Rahvusvahelise koostöö edendamisse panustavad suurel määral ka Tartu inkubaatorid ja muud ettevõtluse tugistruktuurid. Näiteks Tartu Teaduspark korraldas oma inkubantidele õppereisid Turu IT-nädalale, Startup Summer Camp-i Roostal, Slush konverentsile Helsingis ja investeerimisseminarile Riias. Lisaks võeti vastu mitmeid delegatsioone Hiinast, Jaapanist ja teistest välisriikidest.

ARENGUSUUND 5: ETTEVÕTLUSKESKKONNA MAINE JA ETTEVÕTLUSKULTUURI EDENDAMINE

Eestis ja ka Tartus on suhtumine ettevõtlusse vähem soosiv kui Lääne-Euroopas ja Põhja-Ameerikas. Paljuski tuleneb see Eesti lühiajalisest eraettevõtluse ajaloost. Seda olulisem on Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna igapäevatoos linnakodanikele ettevõtluse kui eluviisi teadvustamine, ettevõtja rolli tunnustamine linna arengus, inimeste ettevõtlikkuse toetamine, linna, ettevõtete ja teadusasutuste vahelise koostöö soodustamine ning ettevõtluse tutvustamine noorte seas.

Meede 5.1. Tartu kui ettevõtliku ja kõrgtehnoloogia alase majanduse ning väga heade investeerimise võimalustega linna maine kujundamine

Tartu ettevõtluskeskkonda tutvustatakse võimalusel ja vajadusel kõigile linna külastavatele välisdelegatsioonidele (näiteks 2012. mais külastas Tartut Kanada delegatsioon Regina ülikoolist). Samuti korraldatakse regulaarselt asjakohaseid seminare ja koolitusi. Lisaks tegeletakse koostöös Tartu Ärinõuandlaga investorteeninduse tugevdamisega Tartu linnas.

Meede 5.2. Ettevõtluskultuuri arendamine

Tartu kui ettevõtluslinna maine kujundamisel on oluliseks sündmuseks iga-aastane **Tartu ettevõtlusnädal**, mida Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond korraldab juba alates 2005. aastast. See on suunatud kõikidele ettevõtlusest huvitatud sihtrühmadele: potentsiaalsed, alustavad ja tegutsevad ettevõtjad, õpilased, tudengid, noored ja ka eakamad linnakodanikud. Tartu ettevõtlusnädala 2012 raames toimus 78 erinevat üritust, millel osales kokku 3813 huvilist (vt lisa 4).

Eelmise aasta ettevõtlusnädala peateemaks oli ettevõtja kui töökohtade looja ning sellega seotud aspekte käsitles ka ettevõtlusnädala avakonverents „Töökohad ettevõtluses toodavad heaolu“, mida modereeris Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Mait Palts.

Tartu ettevõtlusnädal 2012 paistis muuhulgas silma mitmete uute algatuste poolest. Näiteks korraldati esmakordselt parlamendierakondade noortekogude esindajate vahel debatt „Kuidas saab Tartu linn paremini soodustada ettevõtete alustamist ja uute töökohtade loomist?“ ja ettevõtlusnädala avakonverentsiks valmisid lühikesed videoklipid ettevõtjate arvamustest, miks on Tartus hea ettevõtlusega tegeleda ning mida võiks teha, et siinset keskkonda veel rohkem ettevõtjasõbralikumaks muuta.

Alates 1998. aastast korraldatakse **konkurssi „Parim ettevõtja“**. Eelmise aasta konkursil osales 147 ettevõtjat, asutust ja organisatsiooni ning välja anti 15 auhinda (vt lisa 6).

Lisaks toetas Tartu Linnavalitsus rohemajandusega seotud teemasid käsitlenud Roheviku konverentsi korraldamist, millega tähistati muuhulgas Tartu Teaduspargi 20. sünnipäeva.

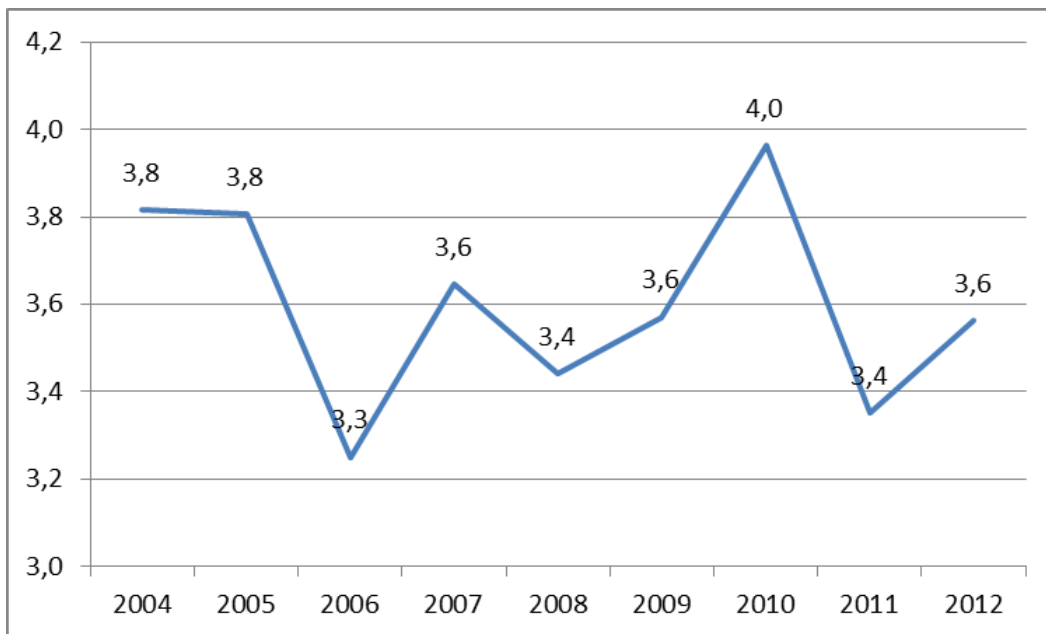
MÕÕDIKUD

Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamist hinnatakse järgmiste mõõdikute alusel:

Tartu ekspordi osakaal Eesti ekspordi üldmahust

2005	2013
4,2%	8%

Tartu linna ekspordi osakaal Eesti koguekspordist (%)

Allikas: Statistikaamet

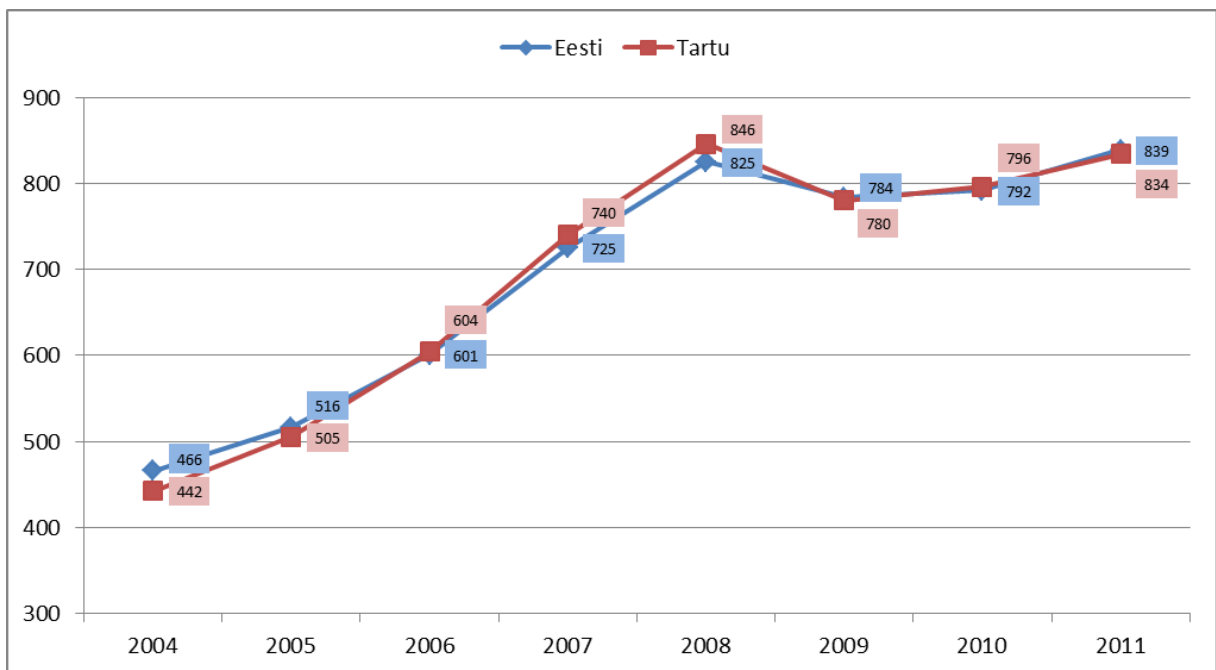
2012. aastal moodustas Tartu maakonna kaupade eksport kogu Eesti ekspordist 5,9%.

Tartu keskmine palk Eesti keskmisest

2005	2013
95%	105%

Tartu keskmine brutokuupalk moodustas 2011. aastal Eesti keskmisest brutokuupalgast 99,4%.

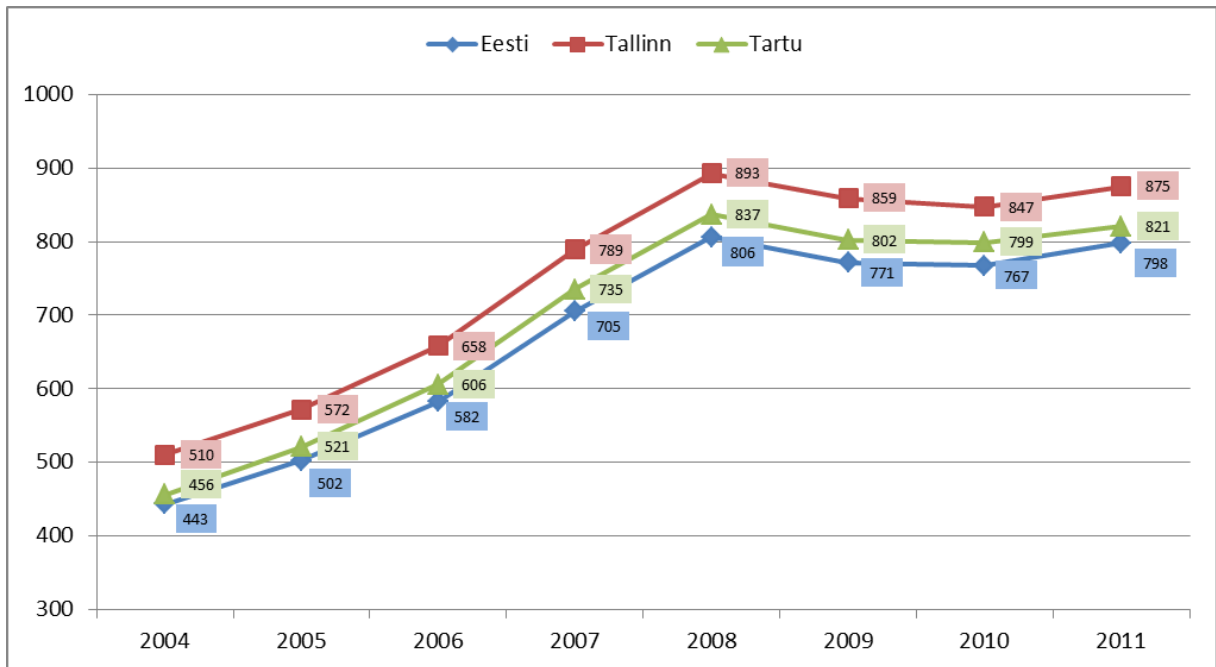
Keskmise brutokuupalga dünaamika perioodil 2004–2011 (eurod)

Allikas: Statistikaamet

Tartu palgatöötaja kuukeskmine brutotulu¹ moodustas 2011. aastal Eesti keskmisest brutotulust 103%.

Keskmise brutotulu dünaamika perioodil 2004–2011 (eurod)

Allikas: Statistikaamet

Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna korraldatud üritustel osalevate inimeste arvu kasv

Osalejaid	2009	2010	2011	2012
Koolitused ja infopäevad	2241	1985	997	1187
Tartu Ettevõtlusnädal	2812	3362	3928	3813
Projekt „Hea teenindusega linn”	598	414	669	805
KOKKU:	5951	5761	5594	5805

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

¹ Maksu- ja Tolliameti tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustus-makse deklaratsiooni vormil näidatud sotsiaalmaksuga maksustatav rahaline tasu, samuti stipendium, toetus ja pension, mida makstakse töö- või teenistussuhte puhul, jm.

Spin-off ettevõtete arvu kasv

Tartus registreeritud *spin-off* ettevõtete arv aastate lõikes (allikas: Tartu Ülikool):

- 2012. aastal 40 ettevõtet
- 2011. aastal 35 ettevõtet
- 2010. aastal 33 ettevõtet
- 2009. aastal 23 ettevõtet

Teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vaheliste lepinguliste tööde mahu kasv

Lepinguliste tööde maht (EUR)	2009	2010	2011	2012
Tartu Ülikool	1 259 658	2 024 235	1 394 589	2 379 050
TTÜ Tartu Kolledž	40 137	75 733	142 499	77 830
Eesti Maaülikool	337 839	373 508	396 915	430 355
KOKKU:	1 637 634	2 473 476	1 934 003	2 887 235

Allikas: Tartu Ülikool, TTÜ Tartu Kolledž, Eesti Maaülikool

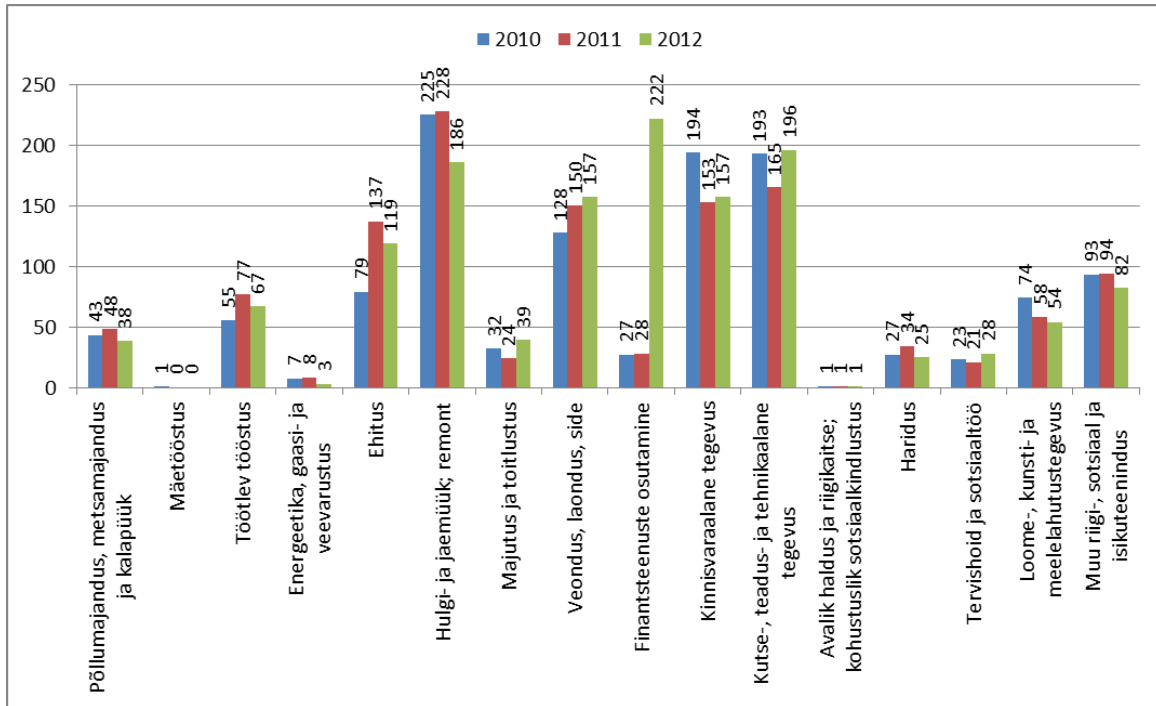
Võrreldes 2011. aastaga on ülikoolide lepinguliste tööde maht 2012. aastal olulisel määral tõusnud. Vaadeldava kolme ülikooli arvestuses on suurima osakaaluga TÜ lepingute maht, kuid ka EMÜ ja TTÜ Tartu Kolledži lepinguliste tööde maht on perioodi 2009–2012 kestel kasvanud.

Uute loodud ettevõtete arv aastas

2005	2013
438	450

Aastal 2012 registreeriti Tartu linnas uusi ettevõtteid 1374, mis on ligi 150 ettevõtte võrra rohkem kui aasta varem (2011. aastal registreeriti Tartu linnas 1226 uut ettevõtet). Enim loodi uusi ettevõtteid järgmistes valdkondades: finantsteenuste osutamine; kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus; hulgi- ja jaemüük, remont; kinnisvaraalane tegevus ning veondus, laondus ja side.

Äriregistrisse esmakantud ettevõtjad Tartus

Allikas: Registre ja Infosüsteemide Keskus

Avaliku sektori initsiatiivil arendatud tööstusalade arendamine – tööstusalad on täismahus välja arendatud (Ravila ja Ropka)

Ravila tööstuspargis tegutseb neli ettevõtet: Kodumaja AS, Ragn Sells AS, Artium ITC OÜ ja Henkel Balti OÜ. Ropka tööstuspargis on kinnistuid soetanud kuus ettevõtet: Bengel Invest OÜ, Hektor-Light AS, Top Vox AS, Kaupmees Investeeringud AS, S. V. ÄRIGRUPP OÜ ja OÜ KRISTIKUM.

Tartu Teaduspargi inkubatsioonikeskusest väljuvate ettevõtete arv on alates 2009. aastast keskmiselt viis ettevõtet aastas

- 2012. aastal väljus Teaduspargist 5 ettevõtet, lisandus 12 ettevõtet.
- 2011. aastal väljus Teaduspargist 3 ettevõtet, lisandus 12 ettevõtet ja projekti.
- 2010. aastal väljus Teaduspargist 2 ettevõtet, lisandus 16 ettevõtet ja projekti.
- 2009. aastal väljus Teaduspargist 3 ettevõtet, lisandus 14 ettevõtet.

Tartu lennujaamast väljuvate rahvusvaheliste regulaarühenduste arv – ühendus vähemalt ühe rahvusvahelise lennujaamaga

Lennufirma Flybe jätkas koostöös Finnairiga 2012. aastal lende liinil Helsingi – Tartu – Helsingi. Samas katkestas Estonian Air 2012. aasta detsembrist regulaarlennud Tartu ja Tallinna vahel, liin alustas 2011. aasta veebruaris. Tartu lennujaama läbis aasta jooksul 20 302 reisijat.

Tartu ettevõtlusnädalal osalenute arvu kasv

- 2012. aastal osales 3813 inimest kokku 78 üritusel.
- 2011. aastal osales 3928 inimest kokku 82 üritusel.
- 2010. aastal osales 3362 inimest kokku 54 üritusel.
- 2009. aastal osales 2812 inimest kokku 60 üritusel.

Rahvusvahelise suurettevõtte arendus- ja tootmisüksuse asutamine Tartusse – kaks ettevõtet aastaks 2013

Aastal 2012 tegutses Tartus kaks rahvusvahelise suurettevõtte arendus- ja tootmisüksust – AS Playtech (osa ülemaailmselt tegutsevast ettevõttest Playtech Group) ja Saint-Gobain Glass Estonia SE (osa ülemaailmselt tegutsevast ettevõttest SAINT-GOBAIN).

LISAD

Lisa 1. Tartu Ülikooli liikmetega seotud *spin-off* ettevõtjad

Tartu Ülikooli liikmetega seotud <i>spin-off</i> ettevõtjad	Tegevusvaldkond (ei tähenda tegevusala EMTAK järgi)
Regio AS	IT – programmeerimine
Estla OÜ	Aparaadiehitus – lasertechnika, optika
Airel AS	Aparaadiehitus – mõõte-, navigatsiooniseadmed
Lumifor OÜ	Dosimeetrised uuringud ja teenused
Maico Metrics OÜ	Aparaadiehitus – elektroonilised mõõteseadmed
TorroSen OÜ	Biotehnoloogia – biosensorid
Asper Biotech AS	Biotehnoloogia – arendus ja teenused
Visgenyx OÜ	Biotehnoloogia – transgeensed organismid
Myoton AS (kuni 01.06.2010 Müomeetria OÜ)	Aparaadiehitus – diagnostikaseadmed
Icosagen AS (kuni 01.03.2009 Quattromed AS)	Biotehnoloogia – geenitehnoloogilised diagnostikateenused
Icosagen Cell Factory OÜ	Biotehnoloogia – rakubioloogilised tooted ja teenused
Quattromed HTI Laborid OÜ	Biotehnoloogia – geenitehnoloogilised diagnostikateenused
Synomedes OÜ	Biotehnoloogia – terapeutikumide konstrueerimine
Maatark OÜ	Keskkonnaalased uuringud
PassiveHouse OÜ	Projekteerimine, kinnisvara arendus
Kinaserä OÜ	Biotehnoloogia – bioloogiliselt aktiivsete ainete arendamine ja tootmine
Immunotron OÜ	Biotehnoloogia – immunoloogilised kiirtestid
BioData OÜ	IT ja biotehnoloogia – infosüsteemide väljatöötamine
IasGen OÜ	Biotehnoloogia – taimede paljundamine
BioDesign OÜ	Biotehnoloogia ja tervishoiuteenused
AutoSeir OÜ	IT – liikuvate objektide seire
Mandragora OÜ	Restaureerimine, köitmine, konserveerimine
Filosoft OÜ	Tarkvara kirjastamine
TBD-Biodiscovery OÜ	Biotehnoloogia teenused
Teadusmosaiik OÜ	Insenerivaldkonna konsultatsioon, reklaamiagentuur
Generic Entertainment Trading Company OÜ	Loomemajanduse korraldus
Positium LBS OÜ	IT – geopositsioneerimise tooted ja teenus
Fubitech OÜ	IT – programmeerimine, konsultatsioon
KPA Scientific OÜ	Biotehnoloogia – transsgeneetika teenused
Eesti Loomemajandus OÜ	Loomemajanduse korraldus
Loginterior OÜ	Puitmööbli disain ja tootmine
M.R. Therapy OÜ	Füsioteraapia tooted ja teenused

Tartu Ülikooli liikmetega seotud <i>spin-off</i> ettevõtjad	Tegevusvaldkond (ei tähenda tegevusala EMTAK järgi)
Kompaktfilter OÜ	Ökoloogilise reoveepuhastite arendus
Eesti Rakenduspsühholoogia Keskus OÜ	Psühholoogiaalane konsultatsioon, tootearendus
Weel OÜ	Restaureerimine, rahvuslik ehitus
Nutriferm OÜ	Biotehnoloogia- toidulisandite arendus
Perfect Oil OÜ	Kosmeetika ja farmaatsiatoodete arendus
Vivid Aim OÜ	IT – pilvetehnoloogiate tarkvara arendus
ETC OÜ	Toksikoloogia andmebaaside arendus
Loodusseeme OÜ	Ökoloogia- ja botaanika alane nõustamine, tootearendus

Allikas: Tartu Ülikool

Lisa 2. Projekti „Tartu – hea teenindusega linn“ raames 2012. aastal läbi viidud üritused, koolitused, seminarid

Kuupäev	Koolitus, kursus, üritus	Osalejate arv
25.01.2012	Seminar „Parimad praktikad teeninduses I“	33
14.02.2012	Seminar „Parimad praktikad teeninduses II“	24
20.02.2012	Koolitus „Teenindaja kui juht“	27
06.03.–14.03.2012	Konkurss „Tartu Parim Teenindaja 2012“	70
14.03.2012	Konverents „Hea teeninduse päev“	186
04.04.2012	Seminar „Parimad praktikad teeninduses III“	32
11.04.2012	Koolitus „Kuidas panna organisatsiooni teenindus müüma?“	31
11.09.2012	Toitlustusettevõtja pärastlõunaseminar	53
13.09.2012	Koolitus „Võlglaste mõjutamine“	27
21.10.–25.10.2012	Toitlustusjuhtide õppereis Pariisi toidumessile SIAL 2012	11
01.11.2012	Läbirääkimiste koolitus „Rääkides rikkaks!“	36
03.11.2012	Tartu sõpruslinnade rahvusköökide galaõhtu	248
13.11.2012	Parimad praktikad teeninduses IV	27
	Osalejaid kokku	805

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Lisa 3. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna kodulehe külastatavus 2012. aastal

Kuu	Külastuste arv
jaanuar	29 233
veebruar	20 267
märts	25 965
aprill	22 545
mai	23 873
juuni	15 561
juuli	17 857
august	19 828
september	57 886
oktoober	40 966
november	28 141
detsember	23 555

Allikas: Tartu Linnavalitsuse infotehnoloogia teenistus

Lisa 4. Tartu ettevõtlusnädal 2012 raames korraldatud üritused

ESMASPÄEV – 1. oktoober	Osalejate arv
ETTEVÕTJA KUI TÖÖKOHTADE LOOJA	
Avakonverents „Töökohad ettevõtluses toodavad heaolu“	73
Kontaktpäev „Estonian-Latvian cross-border small and medium enterprise cooperation for expansion to neighboring markets“	25
Noortekonverents „Õpilasfirma - võimalus Sinu jaoks?!“	160
Seminar „10 lõksu, mida ekspordis vältida“	77
Seminar „Meeskonnatöö võtmeküsimused“	34
Seminar „Riskikapitali huvid investeerimisel start-up'idesse“	43
Seminar „Töökeskonna riskide hindamine ettevõttes“	29
Seminar „Ühisrahastus ja Hooandja kogemus“	10
Teaduskeskus AHHA külastamine	26
Töötuba „Ettevõtte probleemide ja dilemmade lahendamine“	21
TEISIPÄEV – 2. oktoober	Osalejate arv
ALUSTAVA ETTEVÕTJA PÄEV	
Ettevõttekülastus: AS Samelin	21
Foorum „Kuidas arendada ettevõtluskompetentsi Eestis?“	19
Õppekäik: Tartu Kutsehariduskeskuse Kopli õppekorpus	23
Õppemäng „Ettevõtlusküla“	18
Õppemäng „Ettevõtlusküla“	29
Seminar „Kuidas kirjutada CV-d ja motivatsioonikirja?“	33
Seminar „Aktuaalsed probleemid maksuseaduste rakendamisel“	140
Seminar „Enesekehtestamine ja enesehinnang“	45
Seminar „Ettevõtete probleem + originaalne lahendus TÜ ideelaborist = kasumi kasv!?“	8
Seminar „FIE või OÜ“	113
Seminar „Ideest oma äriini“	56
Seminar „Kuidas luua ettevõtja persoonibrändi?“	87
Seminar „Miks ja kuidas teha äri Lätis - põhitõed ettevõtlusest naaberrügis“	41
Seminar „Organisatsioonikultuur ja väärtuspõhine juhtimine“	71
Seminar „Tugiteenused alustavale ettevõtjale“	47
Tartu Teaduspargi Inkubatsioonikeskuse lahtiste uste päev	18
Tartu Teaduspargi klubiüritus „Kas tuleviku võti on reaal- ja humanitaarvalla lõimimises ja dünaamilises tasakaalus?“	5
KOLMAPÄEV – 3. oktoober	Osalejate arv
TEGUTSEVA ETTEVÕTJA PÄEV	
Eesti Ettevõtlike Noorte Koja (JCI) huviliste õhtu	25

Ettevõttekülastus: Metec	30
Expansion Seminar-Sweden	12
Infotund „Loomeettevõtja stardipakett“	9
Õppekäik: Tartu Kutsehariduskeskuse Põllu õppekorpus	6
Seminar „Ökoinnovatsioon ettevõtluses“	15
Seminar „Käsitöö eksport Etsy.com keskkonna kaudu“	42
Seminar „Edukate ajakasutajate avalik saladus“	79
Seminar „Ettevõtte turundamine internetis“	135
Seminar „Finantsjuhtimine ja -planeerimine“	66
Seminar „Koostöö võlu ja valu Eesti klastrite näitel“	15
Seminar „LEAN filosoofia kaudu efektiivseks!“	25
Seminar „Mis saab maailma majandusest?“	87
Seminar „Patendi- ja tehnoloogiauringud“	33
Seminar „Startup - teistsugune vaade ärile ja sinu võimalused selles“	53
Seminar „Toetused tegutsevale ettevõtjale“	65
Seminar „Töökoha loomisega kaasnevad kulud tööohutusele ja ergonoomikale“	13
Seminar „Töölepinguseadus – tõlgendused ja sagedamini esinevad vead“	156
NELJAPÄEV – 4. oktoober	Osalejate arv
IDEEDE PÄEV	
E-viktoriin kooliõpilastele majandusest	70
Ettevõttekülastus: Mattias Cafe OÜ	30
Parteide noortekogude debatt „Kuidas saab Tartu linn paremini soodustada ettevõtete alustamist ja uute töökohtade loomist?“	41
Seminar „Äriplaan või ärimudel?“	47
Seminar „Edulood“	68
Seminar „Eesmärkidest ja eesmärgistamisest – mis töötab ja mis ei tööta“	119
Seminar „Ettevõtluse rohelistumine ja rohetöökohtade tekkimise eeldused Eestis“	32
Seminar „Karjäärinõustamine täiskasvanutele“	12
Seminar „Kliendilojaalsus – mis see on ja kuidas seda hinnata?“	86
Seminar „Kuidas aitavad EAS-i toetatud tehnoloogia arenduskeskused ettevõtlust edendada?“	10
Seminar „Kuidas siseneda edukalt Soome turule?“	79
Seminar „Tartu Demokeskus – uudne keskkond mobiilirakenduste arendamiseks ja turundamiseks“	21
Tartu noore kunsti oksjon „LINN“	76
REEDE – 5. oktoober	Osalejate arv
LAHENDUSTE PÄEV	
Seminar „Kuidas panna kliendid enda pilli järgi tantsima ehk psühholoogia kasutamine turunduses“	146

Seminar „Välismessil osalemisega seotud võimalused ja ohud – praktilisi nõuandeid ettevõtjale“	30
Seminar „Baltikum – kauaks jätkub jõudu kasvada?“	37
Seminar „Kuidas elada tervena, puhastades keha ja hinge ravipaastuga“	23
Seminar „Küberfüüsilised süsteemid praktikas“	9
Seminar „Mida süüa tööpäevadel, kui aega napib ja toidutegemisvõimalused on piiratud?“	93
Seminar „Müügisuhtlemise ABC - lihtsalt ja arusaadavalt neljast peamisest isiksusetüübist“	140
Seminar „Oma ettevõtte asutamine“	73
Tartu Teadusparki pooltööstuslike laborite lahtiste uste päev	68
Garage48 Tartu 2012	60
LAUPÄEV – 6. oktoober	Osalejate arv
LOOVUSE PÄEV	
Kunstiturg	200
Õpituba „Kartulitrüki tehnikas koti disainimine“	10
Õpituba „Kaunid tekstiilist ehted“	12
Õpituba „Kostümeeritud märgitegu kuurorditeemas“	4
Õpituba „Kulunud anumale uus ilme“	11
Õpituba „Linoollõige“	8
Õpituba „Niplispits“	9
Õpituba „Pisipilt kinkekaardiks“	10
Õpituba „Seebi valmistamine“	20
Õpituba „Siidpaeltikandis roosi valmistamine“	11
Õpituba „Stereopildistamise töötuba“	10
Osalejaid kokku	3813

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Lisa 5. Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakonna korraldatud laadad

Kuupäev	Laat	Osalenud ettevõtjate arv
05.05.2012	Kevadlaat	369
20.–22.07.2012	Hansalaat	529
08.09.2012	Maarjalaat	435
15.12.2012	Jõululaat	220
	Osalejaid kokku	1553

Allikas: Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond

Lisa 6. Ettevõtluskonkurss „Parim ettevõtja 2011”

Alates 1998. aastast korraldab Tartu Linnavalitsus konkurssi Tartu linna edukaimate ettevõtjate väljaselgitamiseks ja tunnustamiseks. Ettevõtjad grupeeritakse töötajate arvu järgi kolme alarühma: 1–9, 10–49 ja üle 50 töötajaga ettevõtted. Parima ettevõtte valimisel arvestatakse müügitulu kasvu, rentaablust, müügitulu ühe töötaja kohta ja investeeringute suurus.

Eelmisel aastal toimunud konkursil selgitati välja ka kõige vastutustundlikum ettevõtja, suurim investeerija, suurim eksportija, silmapaistvam saavutus, „Kiida Teenindajat 2012” enim kiidetud ettevõtte, Tartu Kutsehariduskeskuse parim koostööpartner, edukaim arendustegevusse investeerinud ettevõtja Tartu Teaduspargis, edukaim SA Tartu Ärinõuandla toel alustaja, edukaim meditsiini- ja eluteaduste valdkonna ettevõtja ning laste- ja noortesõbralik ettevõtja ja asutus või organisatsioon.

Ettevõtluskonkursi „Parim ettevõtja 2011“ võitjad

Töötajate arv 1–9:

I koht aktsiaselts Tasku Keskus

II koht Kaarsilla Kinnisvara OÜ

III koht osaühing SBT Võrgutööd

Töötajate arv 10–49:

I koht Fortumo OÜ

II koht Osaühing Data Print

III koht osaühing TBD-Biodiscovery

III koht Lõunakeskus OÜ

Töötajate arv 50 või enam:

I koht aktsiaselts A. Le Coq

II koht AS Fortum Tartu

III koht Aktsiaselts SEBE

III koht AS Lemeks

Enim töökohti loonud ettevõtja: Aktsiaselts SEBE

Suurim eksportija: AS Lemeks, ekspordimaht 48 miljonit eurot

Suurim investeerija: Aktsiaselts SEBE, investeeringute maht 8,5 miljonit eurot

Silmapaistvam saavutus: Kodumaja AS – esimese ruumelementidest hooldekodu ja esimese maavärinakindla korterelamu ehitamine

Vastutustundlikumad ettevõtjad:

I koht osühing Playtech Estonia

Playtech Estonia panustab märkimisväärselt töötajasõbralikesse tegevustesse ja algatustesse. Näiteks on töötajate jaoks kontorist kokku üheksa kööki. Köökides on suur valik kuumi jooke ja iganädalased puuviljavaagnad. Töötajatele on ette nähtud eraldi korrus vaba aja veetmiseks (saun, lauatennis, piljard, Wii jm) ja võimaldatud massööri teenuste kasutamine igal tööpäeval. Töötajatele korraldatakse täiendõpet (ka *online*-koolitused), ettevõttel on oma raamatukogu. Organiseeritakse ühisüritusi ja pereüritusi (kevadgrill ja suvepäevad töötajatele koos peredega, vastlapäeva tähistamine, kanuusõit jne). Töötajate lastele on ette nähtud jõulupakid, töötaja lapse sünni puhul rahaline toetus ja tasustatud vabad päevad jpm). Lisaks tegeletakse kogukonnasõbralike tegevustega – Playtechi stipendium Tartu Ülikoolis, koostööprojektid Tartu Ülikooliga (nt Ööraamatukogu), arvutite kinkimine abivajajatele. Koostöös Tartu Ülikooli Kliinikumi Verekeskusega viiakse läbi regulaarseid doonoripäevaid.

II koht OÜ Tartu Veekeskus

Tartu Veekeskus peab tähtsaks kogukonnasõbralikke tegevusi. Näiteks korraldatakse kolm korda aastas ujumise algõpetuse kursusi 5-8 aastastele lastele ja ka täiskasvanutele (2011.a läbis kursuse 517 last ja 80 täiskasvanut). Koostöös Päästeameti ja MTÜ Tartu Ujumisklubiga korraldatakse veeohutusalasid koolitusi Tartu linna ja maakonna 2. klassi õpilastele. OÜ Tartu Veekeskus toetab sportlasi, spordi- ja meelalahutusüritusi (suusataja Peeter Kümmel, MTÜ SK Velo, Klubi Tartu Maraton, võrkpalliklubi Pere Leib, jalgpalliklubi Tartu Tammeka, TÜ korvpalliklubi, MTÜ Eesti Maaülikooli Spordiklubi, Erkmaa Korvpallikooli „Meiega meistriks“ turniir, võimlemisklubi „Rütmika“ võimlemispidu, võrkpalliturniir „Tartu Vapi mängud“ jpt). Samuti tegeletakse töötajasõbralike tegevustega - organiseeritakse ühisüritusi (suvepäevad, jõulupidu ja igakuised üritused).

III koht aktsiaselts Tasku Keskus

Tasku Keskuse jaoks on tähtsal kohal kogukonnasõbralikud tegevused. Näiteks täiendatakse järjest Tartu Teerajajate Alleed, mille eesmärgiks on tunnustada Tartu linnaga seotud inimesi, kes oma töö või teoga on andnud märkimisväärse panuse Tartu linna arengu, tutvustamise või tunnustamise heaks. Lisaks korraldab Tasku Keskus jõekontserti Emajõel, toetab koolinoorte moekonkursi „Moeke“ ning korraldab näituseid kaubanduskeskuse vaateakendel (ka koostöös ERM-iga) ja Dorpati konverentsikeskuses.

„Kiida Teenindajat 2012” enim kiidetud ettevõtte: Season Caffee OÜ (Cafe Truffe)

Tartu Kutsehariduskeskuse parim koostööpartner: Mattias Cafe OÜ (Wernerihohvik)

Edukaim arendustegevusele suunatud ettevõtja SA Tartu Teaduspargis: OÜ Click & Grow

Edukaim SA Tartu Ärinõuandla toel alustaja: OÜ Niplispitsikoda

Edukaim meditsiini- ja eluteaduste valdkonna ettevõtja: osäühing TBD-Biodiscovery

Laste- ja noortesõbralik ettevõtja: OÜ Wild Grupp (Vilde tervisekohvik)

Laste- ja noortesõbralik asutus või organisatsioon: Tartu Ülikooli Botaanikaaed

Lisa 7. Tartlastest tööturutoetuse saajad ettevõtluse alustamiseks 2012. aastal

Tegevusala	Toetuse saajate arv	Loodud töökohti	Eraldatud summa eurodes
Ehitus	4	5	17 587
Finants- ja kindlustustegevus	2	2	3 919
Haldus- ja abitegevused	4	4	17 387
Haridus	4	8	14 315
Info ja side	4	4	17 843
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	7	11	31 283
Kinnisvaraalane tegevus	3	6	13 400
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	7	14	27 494
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	10	12	36 496
Majutus ja toitlustus	1	3	4 474
Muud teenindavad tegevused	9	12	36 111
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1	1	4 408
Töötlev tööstus	8	12	35 276
Veondus ja laondus	1	1	4 474
Kokku	65	95	264 467

Allikas: Eesti Töötukassa

Tartust esitati Eesti Töötukassale 139 äriplaani 2012. aasta jooksul.